

Handreiking Verzuim

deel I

Samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland

Leerplicht werkgebied Zuid-Kennemerland

GGD Kennemerland, afdeling JGZ

Haarlem, 1 februari 2016

Inhoudsopgave

Deel I

Voorwoord	p.4
Inleiding	p.5
Gebruiksaanwijzing handreiking	p.5
1. Leerplichtwet	p.5
1.1 Leerplicht	p.5
1.2 Kwalificatieplicht	p.6
1.3 Melding bij leerplicht	p.6
2. Verzuim	p.6
2.1 Geoorloofd verzuim	p.7
2.2 Ongeoorloofd verzuim	p.8
3. Betrokken functionarissen verzuim	p.9
3.1 Verzuimregistratie & verzuimcoördinator	p.9
3.2 De mentor	p.9
3.3 De zorgcoördinator	p.10
3.4 De teamleider	p.12
3.5 De leerplichtambtenaar	p.12
3.6 De jeugdarts	p.15
3.7 Consulent Passend Onderwijs	p.18
4. Communicatie naar ouders en leerling	p.18
5. Warme overdracht po-vo	p.18
6. Handige websites	p.19

Deel II

Handreiking verzuim schematisch

Bijlagen

- a. Preventief spreekuur leerplicht
- b. Thuiszittersprotocol Samenwerkingsverband VO-ZK

Deel I

‘ Verzuim is vaak de eerste stap richting schooluitval. Daarom is het belangrijk dat onderwijsinstellingen en gemeenten zo snel mogelijk in actie komen bij verzuim van een student.’

- Ministerie van OCW -

Voorwoord

Voor u ligt de handreiking verzuim van het Samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland. Het verzuimprotocol van Samenwerkingsverband VO Amstelland en de Meerlanden heeft als voorbeeld gefungeerd voor onze uitwerking. Deze handreiking is een samenwerkingsproduct van de GGD Kennemerland, afdeling JGZ, de voortgezet onderwijsscholen in het samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland en leerplicht werkgebied Zuid-Kennemerland *.Het doel is om middels deze handreiking verzuim vroegtijdig te signaleren en de leerling te ondersteunen om uitval en stagnatie in de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling te voorkomen.

Haarlem, 1 februari 2016

Deelnemers werkgroep handreiking:

Anita Bloemer - zorgcoördinator Haemstede Barger Mavo

Piet Spee - zorgcoördinator Coornhert Lyceum

Heleen Eijkhout - stafarts GGD Kennemerland

Wia Nagelsmit - jeugdarts GGD Kennemerland

Elske van Schaardenburgh – Leerplein (Regionaal Bureau Leerplicht)

Nathelie Schmidt - Leerplicht Velsen

Inge Verstraete – consulent passend onderwijs SWV VO ZK

Marije de Wit – consulent passend onderwijs SWV VO ZK

* Onder Leerplicht Zuid-Kennemerland verstaan we leerplicht binnen het Leerplein (Regionaal Bureau Leerplicht voor de gemeenten Haarlem, Zandvoort, Haarlemmerliede, Bloemendaal en Heemstede) en leerplicht Velsen.

Inleiding

In onze samenleving hebben alle kinderen en jongeren het recht om te leren. In Nederland wordt veel waarde gehecht aan dit leerrecht. Men vindt dit recht zó belangrijk, dat de jeugd via een wet wordt verplicht naar school te gaan.

Gebruiksaanwijzing handreiking verzuim

Deze handreiking bestaat uit twee delen. In het eerste deel staat algemene informatie over verzuim en de betrokken functionarissen. In deel twee is schematisch en gedetailleerd omschreven wanneer er sprake is van ongeoorloofd of zorgelijk verzuim, welke acties hierop dienen te volgen en welke functionarissen betrokken zijn om het verzuim terug te dringen.

1. Leerplichtwet (1969)

De huidige leerplichtwet stamt uit 1969. In de leerplichtwet zijn de rechten en plichten benoemd van ouders, leerlingen en schooldirecteuren. Ook de handhaver van deze wet is benoemd: de leerplichtambtenaar.

Doel van de leerplichtwet is te waarborgen dat jongeren in Nederland onderwijs volgen en gebruik maken van hun recht op onderwijs. Helaas zijn niet alle jongeren in staat onderwijs te volgen. De leerplichtwet houdt hiermee rekening (zie vrijstelling van de inschrijvingsplicht).

De Leerplichtwet is een rechtsmiddel waarmee gewaarborgd wordt dat alle jongeren in Nederland aan het onderwijs kunnen (*leerrecht*) en zullen (*leerplicht*) deelnemen. Het doel van de leerplichtwet is dat jongeren zo goed mogelijk worden toegerust met kennis en vaardigheden, die zij nodig hebben om een zelfstandige plek in de samenleving te verwerven.

Sinds 1 augustus 2007 wordt in de Leerplichtwet onderscheid gemaakt tussen leerplicht (voor iedereen tussen 5 tot 16 jaar) en kwalificatieplicht (tot 18 jaar).

1.1 Leerplicht

Leerplicht is de verplichting voor de ouder(s) om ervoor te zorgen dat het kind staat ingeschreven op een school en deze geregeld bezoekt. Leerplicht begint op de eerste schooldag van de maand, die volgt op de maand waarin het kind vijf jaar is geworden. De leerplicht eindigt op één van de volgende twee momenten:

- aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden;
- aan het einde van het 12e schooljaar.

Een schooljaar loopt van 1 augustus tot en met 31 juli.

1.2 Kwalificatieplicht (tot 18 jaar)

Een startkwalificatie is een diploma op havo, vwo of mbo-2 niveau. Als de jongere nog geen 18 jaar is en nog geen startkwalificatie heeft behaald, geldt de kwalificatieplicht. Jongeren zijn dan verplicht onderwijs (bijvoorbeeld BOL of BBL op het MBO) te volgen, totdat zij een startkwalificatie hebben behaald óf totdat ze 18 jaar zijn. Jongeren boven de 18 worden gevolgd door het RMC (Regionale Meld -en Coördinatiefunctie) tot ze een startkwalificatie hebben behaald.

De kwalificatieplicht geldt niet voor jongeren met:

- een schooldiploma dat voldoet aan de startkwalificatie;
- een getuigschrift praktijkonderwijs;
- jongeren van het voortgezet speciaal onderwijs met uitstroomprofiel dagbesteding of arbeid.

1.3 Melding leerplicht

Als een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling zonder geldige reden les- of praktijktijd heeft verzuimd gedurende 16 uur in een periode van vier opeenvolgende lesweken, meldt het bevoegd gezag van de school dit bij de gemeente waar de leerling woont via het verzuimloket van DUO.

2. Verzuim

Onder schoolverzuim wordt verstaan: alle vormen van fysieke afwezigheid van leerlingen tijdens de vastgestelde lesuren en lesdagen van het schoolrooster. Bij verzuim van minder dan 16 uur binnen vier aaneengesloten schoolweken, spreken we van *signaalverzuim*. De school registreert dit verzuim en handelt dit zelf af. We spreken van *zorgwekkend verzuim* als er sprake is van 16 lesuren of meer verzuim in vier aaneengesloten schoolweken. De school is wettelijk verplicht dit verzuim te melden in DUO. Ook te laat komen of twijfelachtig ziekmelden vallen hieronder. DUO meldingen komen direct (en automatisch) bij de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling terecht.

De wet kent twee soorten verzuim:

1. *Absoluut verzuim*: De leerling staat niet ingeschreven op een school.
2. *Relatief verzuim*: De leerling staat wel ingeschreven op een school, maar verzuimt zonder dat daar toestemming voor is verleend. Hieronder valt ook veelvuldig te laat komen.

Ouders zijn verantwoordelijk voor de schoolgang van de leerling. Wanneer de leerling 12 jaar of ouder is, is hij/zij medeverantwoordelijk hiervoor.

Relatief verzuim kan onderverdeeld worden in:

- signaalverzuim
- zorgwekkend verzuim (verzuim dat scholen verplicht zijn te melden in DUO)
- luxe verzuim (vrije dagen zonder toestemming van het bevoegd gezag)

2.1 Geoorloofd verzuim

Geoorloofd verzuim is verzuim dat door de ouder(s) volgens de regels van de school is gemeld. Het kan dan gaan om:

- ziekte;
- dokter- of tandartsbezoek.

Daarnaast biedt de leerplichtwet biedt een aantal mogelijkheden voor verlof (vrijstelling van geregeld schoolbezoek):

- extra vakantieverlof
- verlof vanwege gewichtige omstandigheden
- verlof vanwege verplichtingen op het gebied van godsdienst of levensbeschouwing

Verlof vanwege gewichtige omstandigheden (LPW artikel 11g)

De wet biedt de mogelijkheid om bij 'gewichtige' omstandigheden verlof te verlenen. Dit geldt alleen voor omstandigheden die buiten de wil of invloedssfeer van ouders en kind/jongere vallen. De directeur van de school beslist over verlofaanvragen vanwege gewichtige omstandigheden tot en met tien schooldagen per schooljaar. Over aanvragen van meer dan tien schooldagen beslist de leerplichtambtenaar. Verlof op grond van gewichtige omstandigheden vragen ouders acht weken van tevoren aan bij de directeur van de school.

Kinderen met bijzondere talenten

De leerplichtwet biedt geen mogelijkheden voor verlof voor kinderen met een bijzonder talent op sportief of cultureel gebied. In de regio Midden- en Zuid Kennemerland is de afspraak dat scholen die dat willen, daarop beleid kunnen ontwikkelen. Dit kan op grond van de sectorwetten die gelden voor de verschillende schooltypen. Heeft een school beleid op het gebied van sport- of cultuurtalenten, dan moet dat in de schoolgids staan. Het is dan aan de school om met ouders en jongere afspraken te maken over het missen en inhalen van lesstof. Deze afspraken moeten schriftelijk worden vastgelegd.

Schorsing/Verwijdering

Indien een leerling tijdelijk geschorst wordt van school, dan meldt het bevoegd gezag van de school dit aan de onderwijsinspectie (als het om meer dan één dag gaat). Wordt een leerling van school verwijderd dan meldt het bevoegd gezag van de school dit niet alleen aan de onderwijsinspectie, maar ook aan de leerplichtambtenaar.

2.2 Ongeoorloofd verzuim

Ongeoorloofd verzuim is als de jongere incidenteel of geregeld zonder toestemming niet aanwezig is op school. Denk hierbij aan spijbelen, te laat komen of ongeoorloofd ziekmelden. De school is wettelijk verplicht al het verzuim boven de 16 uur in vier schoolweken te melden in DUO. Onder ongeoorloofd verzuim valt ook luxe verzuim.

Luxe verzuim (LPW artikel 11f)

Er is sprake van luxe verzuim wanneer ouders een leer- of kwalificatieplichtige jongere meenemen op vakantie buiten de schoolvakanties om. De school is verplicht dit verzuim te melden bij de leerplichtambtenaar (via DUO).

Vakantieverlof dient acht weken van tevoren aangevraagd te worden bij de directeur van de school. De directeur mag eenmalig, voor maximaal tien schooldagen, toestemming verlenen voor verlof buiten de schoolvakanties. Let wel: er is vrijwel geen mogelijkheid om vakantieverlof buiten de schoolvakanties toe te kennen. De leerplichtwet biedt alleen ruimte voor een gezinsvakantie van twee weken (tien schooldagen) buiten de schoolvakanties als sprake is van seizoensgebonden werk of piekdruk. In deze gevallen moeten ouders kunnen aantonen dat er sprake is van onoverkomelijke bedrijfseconomische problemen als ze tijdens de schoolvakantie verlof moeten opnemen. Extra vakantieverlof wordt niet toegekend vanwege organisatorische problemen in bedrijven. Verlof wordt dan ook nooit verleend louter op basis van een werkgeversverklaring.

3. Betrokken functionarissen verzuim

Hieronder worden de belangrijkste betrokkenen bij het registreren en terugdringen van verzuim beschreven. De belangrijkste functionarissen bij het signaleren van het verzuim op school zijn de verzuimcoördinator en de mentor. De andere functionarissen sluiten aan op het moment dat het verzuim oploopt, er meer zorgen zijn rond het verzuim, de wet of de schoolregels worden overtreden, er sprake is van langdurige ziekte, interventies vanuit de mentor rond verzuim geen resultaat opleveren of de leerling dreigt uit te vallen.

3.1 Verzuimregistratie & verzuimcoördinator

De processen rondom te laat komen en verzuim zijn gebaseerd op de Leerplichtwet. Om hieraan adequaat uitvoering te geven is de aanwezigheid van een verzuimcoördinator een vereiste. Voorwaarde voor een goede signalering is een adequate aan- en afwezigheidsregistratie en vervolgacties die worden ingezet en gemonitord. De verzuimcoördinator zorgt ervoor dat er direct acties volgen op ongeoorloofd verzuim, te laat komen en zorgelijk ziekte verzuim. De verzuimcoördinator is ondersteunend aan mentoren, teamleiders en zorgcoördinatoren om nauwkeurig zicht te houden op het verzuim.

In de meeste digitale leerlingvolgsystemen kan verzuim gedetailleerd worden geregistreerd. Er kan dan gekeken worden of er een patroon te ontdekken valt in het verzuim. Bijvoorbeeld frequent verzuim tijdens toetsmomenten, standaard een paar dagen per maand ziekteverzuim, of elke vrijdag het laatste uur afwezig.

Omdat deze taak veelomvattend is en ondersteunend aan het schoolteam, adviseren wij scholen om voor deze taak een verzuimcoördinator aan te stellen die:

- het verzuim nauwkeurig registreert;
- ouders belt als een leerling absent is zonder geldige reden;
- direct acties onderneemt volgens de richtlijn als dat nodig is;
- wekelijks de mentor op de hoogte brengt van het verzuim, met een gespecificeerde verzuimstaat van de klas (bijv. verzuim bij toetsen, spijbelen, langdurige ziekte enzovoort);
- de zorgcoördinator of teamleider informeert voor het leerplicht spreekuur, een DUO-melding of een melding bij de jeugdarts bij patroon van ziekte.

3.2 De mentor

Het handelen van de mentor bij verzuim is gericht op preventie en tijdig ingrijpen. De verzuimcoördinator houdt de mentor wekelijks op de hoogte van de verzuimstaat

van de leerlingen. De mentor neemt contact op met de leerling en ouders als het verzuim hiertoe aanleiding geeft. Dit betreft signaal verzuim. In de handreiking deel II wordt aangegeven wanneer een mentor contact opneemt met de leerling en zijn ouders en of er een gesprek volgt. Ook is in de handreiking aangegeven wanneer er sprake is van zorgwekkend verzuim en de mentor moet opschalen naar de zorgcoördinator of teamleider. De mentor blijft wel betrokken.

De volgende signalen kunnen een reden zijn om de vinger aan de pols te houden en een gesprek aan te gaan met leerling en ouders:

- Cognitie en verzuim: (bijvoorbeeld spijbelen en ziekmelden om een toets te vermijden of om tijdwinst) te boeken: 3x ziek gemeld tijdens een toets, is reden voor een mentorgesprek.
- Er is een patroon te ontdekken in het ziekteverzuim. (Bijvoorbeeld elke maand een aantal keer ziek gemeld, aan het begin van de week of juist aan het einde, op een bepaalde tijd in de week).
- Er bestaat een vermoeden dat het verzuim gerelateerd is aan problemen in de thuissituatie.
- Er is sprake van het oplopen van achterstanden door ziekteverzuim.
- Het ziekteverzuim is zorgelijk en overleg met de zorgcoördinator en de jeugdarts is gewenst.

Als een leerling door bijzondere omstandigheden, zoals bijvoorbeeld ziekte of angst gerelateerde problematiek thuiszit, is het de taak van de mentor om het contact met deze leerling en zijn ouders warm te houden en samen met de zorgcoördinator en/of de consulent passend onderwijs een plan te maken om het leren zoveel mogelijk te continueren.

3.3 De zorgcoördinator

Als er sprake is van zorgwekkend verzuim, dat niet lijkt te worden opgelost door interventies van de verzuimcoördinator of de mentor, wordt de zorgcoördinator erbij betrokken. Het handelen van de zorgcoördinator is erop gericht om te onderzoeken met betrokkenen wat de reden is van het verzuim en welke partijen betrokken moeten worden om het verzuim terug te dringen. De zorgcoördinator staat in direct contact met de mentor en zo nodig ouders en leerling. De zorgcoördinator is de verbinding tussen interne en externe partijen en kan daarom snel de externe disciplines zoals bijvoorbeeld jeugdarts, CJG-coach en leerplicht erbij betrekken.

Interventies

Ongeoorloofd hoog verzuim

Bij meer dan 16 keer te laat of ongeoorloofde afwezigheid wordt de zorgcoördinator ingeschakeld door de mentor of afdelingsleider. De zorgcoördinator bespreekt met de leerling en de ouders of er een hulpvraag is.

- Voor de scholen die gebruik maken van het leerplichtspreekuur, heeft de leerling al een gesprek gehad met de leerplichtambtenaar op het spreekuur.
- Bij scholen zonder leerplichtspreekuur komt de zorgcoördinator al in beeld bij matig verzuim.

Herhaling hoog verzuim

De zorgcoördinator organiseert in dat geval een multidisciplinair overleg (MDO). Per casus wordt in nauw contact met de teamleider en de mentor bekeken wie er, naast leerling en ouders, bij dit overleg betrokken worden om het verzuim terug te dringen, bijvoorbeeld leerplicht, de jeugdarts of een CJG coach. In het MDO worden afspraken gemaakt met ouders en leerling wat er wordt ingezet om het verzuim op te lossen. Bij herhaling worden er vervolg-MDO's afgesproken tot het verzuim is teruggedrongen.

Hoog ziekteverzuim

De zorgcoördinator komt in actie als de leerling langer dan 10 dagen/60 uur of meer dan 16 uur losse uren in vier weken ziek is. De zorgcoördinator informeert de ouders dat de leerling wordt aangemeld bij en wordt opgeroepen door de jeugdarts en maakt met de mentor een plan om leerachterstanden te voorkomen. Als na consult bij de jeugdarts het ziekteverzuim niet vermindert of de jongere komt niet opdagen bij de jeugdarts, organiseert de zorgcoördinator een multidisciplinair overleg (MDO). Meestal worden in dit geval naast ouders en leerling, de jeugdarts en leerplicht betrokken. In sommige gevallen is ook betrokkenheid van een consulent van het samenwerkingsverband gewenst. Bij herhaling worden er vervolg-MDO's afgesproken tot het verzuim is teruggedrongen. De zorgcoördinator kan in samenspraak met de ouders en leerling ook maatschappelijk werk of de CJG coach inzetten ter ondersteuning.

Extreem hoog ziekteverzuim

Bij herhaling van het ziekteverzuim of extreem hoog ziekteverzuim langer dan 15 dagen/90 uur, worden er vervolg-MDO's afgesproken met betrokkenen tot de schoolgang weer genormaliseerd is. De jeugdarts heeft zich een beeld gevormd van de ziekte/klachten en de bestaande belastbaarheid van de leerling. Zo nodig heeft de jeugdarts informatie betrokken van de behandelaar(s). Tijdens het MDO wordt door de aanwezigen een plan opre-integratie van de leerling.

Zo nodig wordt er door zorgcoördinator en mentor een plan gemaakt om onderwijsachterstanden zoveel mogelijk te voorkomen. De zorgcoördinator kan met de consulent van het samenwerkingsverband in kaart brengen welke ondersteuning er gewenst is om de leerling te kunnen blijven voorzien van een onderwijsaanbod en of er een beroep moet worden gedaan op middelen van het swv of op andere instanties. (bijvoorbeeld de consulent langdurig zieke leerlingen)

Thuiszitters

Wanneer een leerling meer dan vier weken aaneengesloten thuiszit, wordt door de zorgcoördinator het protocol thuiszitter van het SWV-VO-ZK gevolgd (zie bijlage thuiszittersprotocol b). De zorgcoördinator registreert de leerling als thuiszitter in het online registratiesysteem van het samenwerkingsverband en de consulent passend onderwijs wordt ingeschakeld. En er vindt afstemming plaats met jeugdarts. De zorgcoördinator organiseert een MDO met alle betrokkenen, om te onderzoeken wat er nodig is om de leerling weer naar school te krijgen.

3.4 De teamleider

Zodra het verzuim vraagt om een DUO melding komt de teamleider in beeld. Een aanvraag voor extra vrije dagen wordt door ouders bij het bevoegd gezag van de school ingediend (een directeur of rector kan de afhandeling mandateren naar teamleiders).

3.5 De leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar zet zich ervoor in dat ouders, jongeren en schooldirecteuren de leerplichtwet naleven. Dat doet de leerplichtambtenaar door voorlichting te geven aan ouders en jongeren over het belang van een goede opleiding, maar ook over de gevolgen van het overtreden van de leerplichtwet. Bij problemen over wel/niet naar school gaan, kan de leerplichtambtenaar optreden als partij om samen met school, ouders en jongere (als die ouder is dan twaalf jaar) te zoeken naar een oplossing. De

leerplichtambtenaar is dus niet alleen een handhaver, maar heeft ook een maatschappelijke zorgtaak. De leerplichtambtenaar werkt hierin nauw samen met organisaties op het terrein van jeugdhulpverlening.

Elke gemeente heeft een of meerdere leerplichtambtenaren in dienst om de leerplichtwet te handhaven. Verzuimmeldingen van de school aan DUO komen automatisch bij de juiste leerplichtambtenaar terecht. Elke school in onze regio heeft een vaste leerplichtambtenaar die verbonden is aan de school. De leerplichtambtenaar van de officiële woonplaats van de leerling handelt verzuim af. Daarnaast heeft de leerplichtambtenaar een rol in de preventie en signalering van en voorlichting over schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten. Bij thuiszitters moet leerplicht altijd betrokken worden.

Expertise

De leerplichtambtenaar behandelt de verzuimmeldingen die door de scholen via de wettelijke route worden gedaan (DUO meldingen). De leerplichtambtenaar spreekt de leerling en diens ouders om de reden van het verzuim te achterhalen en het verzuim te doen stoppen. Indien nodig verwijst de leerplichtambtenaar de leerling door naar hulpverlening. Er kan ook gekozen worden voor een gezamenlijk gesprek op school.

Wanneer het verzuim aanhoudt kan de leerplichtambtenaar de leerling naar HALT sturen, waar een taak/leerstraf wordt opgelegd, of maakt de leerplichtambtenaar proces-verbaal op. In het kader van een preventieve aanpak worden er op verschillende scholen spreekuren gehouden door de leerplichtambtenaar. Voor dit spreekuur worden leerlingen aangemeld die verzuimen, maar nog niet aan het aantal uren komen waarbij wettelijk gemeld (DUO) moet worden.

De leerplichtambtenaar neemt deel aan het MDO op de school, wanneer er sprake is van zorgwekkend verzuim, wanneer er zorgen zijn over dreigende schooluitval of bij twijfelachtig en zorgwekkend ziekteverzuim. Bij de scholen met een zorg- en advies team (ZAT), is de leerplichtambtenaar deelnemer aan dit overleg.

Leerplichtambtenaren zijn bijzondere opsporingsambtenaren (BOA), en in die hoedanigheid overleggen zij met de officier van Justitie en het Veiligheidshuis. Ze kunnen bij overtreding van de leerplichtwet overgaan tot het opmaken van een proces verbaal.

Samenwerking

De leerplichtambtenaar werkt nauw samen met de school, jeugdarts, consultants van het samenwerkingsverband en de CGJ coaches. Daarnaast heeft de leerplichtambtenaar regelmatig contact met de betrokken hulpverleners van de leerling.

In de strafrechtketen neemt de leerplichtambtenaar wanneer nodig deel aan het veiligheidshuis, mocht er geen hulpverleningstraject in het vrijwillig kader opgestart kunnen worden dan kan de leerplichtambtenaar de leerling inbrengen bij de beschermingstafel.

De leerplichtambtenaar is betrokken als ouders en leerling het onderwijsaanbod, dat de school aanbiedt/noodzakelijk acht, niet willen of lijken te willen accepteren.

Consult

De leerplichtambtenaar kan door de school geconsulteerd worden bij onder andere aanvragen van verlof, bijvoorbeeld extra vakantieverlof. De school is verplicht verlofaanvragen boven de 10 dagen door te sturen aan de leerplichtambtenaar. Daarnaast denkt de leerplichtambtenaar mee met school over een plan van aanpak, wanneer de leerling vast dreigt te lopen en kan er overleg plaatsvinden met de jeugdarts bij twijfels over de ziekmeldingen van de leerling.

** Als een leerling die opgeroepen wordt bij de jeugdarts in verband met zorgelijk ziekteverzuim niet verschijnt, dan maakt de jeugdarts hier melding van bij de school. De zorgcoördinator zorgt ervoor dat de leerling dan wordt gemeld bij de leerplichtambtenaar. Die gaat dan een gesprek aan met de leerling over het niet verschijnen bij de jeugdarts en het verzuim.*

Interventies

Preventief spreekuur signaalverzuim van leerplicht

Ter preventie van signaalverzuim houden de leerplichtambtenaren op de VO-scholen (die dat wensen) in het Samenwerkingsverband VO Zuid-Kennemerland een preventief spreekuur (bijlage a). De school regelt de uitnodiging van de leerlingen (en soms ouders) voor een kort gesprek (max. 15 minuten) met de leerplichtambtenaar op school. Scholen melden leerlingen met een verzuim > 9 x te laat en/of ongeoorloofde afwezigheid aan voor dit spreekuur. Het leerplichtspreekuur wordt uitgevoerd door de leerplichtambtenaar die verbonden is aan de school (ongeacht de woonplaats). (Let op! Dit is geen DUO melding)

Wettelijk verzuim/ DUO melding

Wanneer school een verzuimmelding in DUO doet, kan de leerplichtambtenaar de volgende stappen ondernemen:

- indien nodig achtergrondinformatie opvragen, alsmede de verzuimstaat van de leerling.
- leerling en ouders oproepen voor een waarschuwingsgesprek of verzoeken om een MDO.
- tijdens het waarschuwingsgesprek afspraken maken over het stoppen van het verzuim en waar nodig hulpverlening inschakelen.
- na het gesprek de afspraken terugkoppelen aan de school.
- bij aanhoudend verzuim (nieuwe DUO melding) een HALT-afdoening inzetten of een proces verbaal opmaken
- de zorgcoördinator van de school verzoeken om een MDO te organiseren op school en afstemmen met alle betrokken partijen om een plan op van aanpak te maken om het verzuim te stoppen.
- plan op maat maken
- de leerling bij zorgen melden in de verwijsindex.
- de leerling in zorgelijke situaties inbrengen bij het veiligheidshuis of bij de beschermingstafel.
- terugkoppelen aan de school.

3.6 De jeugdarts

Verzuim

De rol van de jeugdarts bij het schoolverzuim richt zich op preventie van en vroegtijdige interventie bij ziekte (verzuim). De rol van de jeugdarts op de VO scholen is in dit verband te vergelijken met de rol van de bedrijfsarts.

De jeugdarts wordt door school op de hoogte gebracht als een leerling langer dan 10 dagen of 16 losse uren in 4 weken ziek is. School zal ook de jeugdarts inschakelen als *verwacht* wordt dat een leerling langdurig ziek is, denk hierbij bijvoorbeeld aan de ziekte van Pfeiffer.

Ook de leerplicht kan de jeugdarts inschakelen op moment dat er sprake is van ongeoorloofd verzuim en achterliggende problematiek vermoed wordt.

Expertise

De jeugdarts beschikt over brede sociaal-medische kennis en vaardigheden op het gebied van het opgroeien en de ontwikkeling van kinderen / jeugdigen. De Jeugdgezondheidszorg volgt kinderen van 0-18 jaar en beschikt over een digitaal dossier. De jeugdarts is de aangewezen specialist om de lichamelijke en psychische gezondheid en ontwikkeling in relatie tot de leefomgeving (gezin, vrienden, school), te onderzoeken, te interpreteren en te bevorderen. De jeugdarts ondersteunt de school, de leerling en ouders door tijdig en adequaat te reageren en te adviseren bij ontwikkelingsproblemen, gezondheidsbedreigingen en een ongezonde leefstijl.

De inzet van de jeugdarts is van meerwaarde bij:

- het niet goed functioneren van de leerling op school zonder duidelijke verklaring; veelvuldig of langdurig ziekteverzuim ;
- aanvullende probleemverheldering voor een gerichte verwijzing naar hulp;
- vragen over belastbaarheid van de leerling, bijvoorbeeld bij een chronische beperking.

Samenwerking

De jeugdarts kan, met toestemming van leerling en ouders, informatie opvragen bij de eerste- (o.a. huisarts, psycholoog), tweede- (o.a. kinderarts, jeugd GGZ) en derdelijnszorg. De jeugdarts zal de ingewonnen informatie gebruiken om de belastbaarheid van de leerling vast te kunnen stellen.

De jeugdarts werkt ook nauw samen met het schoolmaatschappelijk werk en de CJG coaches of jeugd GGZ. Zo nodig kan de jeugdarts doorverwijzen naar specialistische zorg.

Consult jeugdarts

Als school of de leerplicht de jeugdarts informeert over het verzuim, is het streven om de leerling en zijn/haar ouders binnen drie weken uit te nodigen voor een consult. De inzet van de jeugdarts heeft een meerwaarde in verband met het kunnen duiden van medische klachten en de relatie tussen psychosociale problemen en lichamelijke klachten, het analyseren van problemen op zowel het medische als het psychische en sociale vlak, het diagnosticeren van ziektebeelden en het opvragen van informatie bij collega's in de eerste-, tweede- en derdelijnszorg.

Let op! Als de school ouders en leerling bij de JGZ aanmelden, moet school **van tevoren aan ouders en leerling aangeven** dat bij het niet verschijnen bij de jeugdarts, dit door de jeugdarts wordt teruggekoppeld aan de school. Is dit niet gemeld aan

ouders en leerling, mag de jeugdarts wettelijk gezien geen terugmelding doen bij de school.

Interventies

De jeugdarts kan na afronding van het consult de volgende vervolgstappen ondernemen:

1. De leerling heeft een gediagnosticeerde ziekte, waarvoor hij/zij behandeld wordt. Afstemming met de behandelend arts is gewenst. In overleg kan de behandeling geoptimaliseerd worden waardoor het ziekteverzuim afneemt. Tevens kan de jeugdarts de informatie, verkregen van de behandelend arts, gebruiken om de belastbaarheid van de leerling vast te stellen.
2. De leerling heeft onbegrepen lichamelijke klachten, waarvoor de huisarts vaak niet geconsulteerd wordt. De jeugdarts kan deze leerling verwijzen naar de huisarts voor diagnostiek en de huisarts betrekken in het behandelplan.
3. Er is sprake van achterliggende (psychosociale) problematiek. De jeugdarts helpt mee met het zoeken van adequate ondersteuning of zorg. Indien de leerling bovendien lichamelijke klachten heeft, kan de jeugdarts het verband tussen de lichamelijke klachten, het ziekteverzuim en de problematiek voor de leerling en zijn/haar ouders verduidelijken.
4. De leerling heeft een risicovolle leefstijl. De jeugdarts geeft inzicht en psycho-educatie. De jeugdarts kan ook toeleiden naar o.a. jeugdpreventie of verslavingszorg van de Brijder.
5. De leerling is niet ziek. Er is bijvoorbeeld sprake van over bezorgdheid bij de ouders, autoriteitsproblemen, enzovoort. De leerling gebruikt ziekmelding om spijbelen te legitimeren. Indien geen verbetering van het verzuim wordt vastgesteld, schakelt school de leerplicht in.

Rapportage

De jeugdarts zal aan de hand van de verkregen informatie tijdens het consult en informatie van derden een vertaalslag maken van ziekte/klachten naar mogelijkheden voor deelname aan het lesprogramma. De jeugdarts bespreekt dit met leerling en ouders en koppelt dit in samenspraak met hen aan school terug. Zo nodig stelt de jeugdarts in samenspraak met leerling, ouders en school een re-integratieplan op. Het opstellen van een re-integratieplan is maatwerk.

3.7 Consulent Passend Onderwijs

De consulent passend onderwijs van het samenwerkingsverband ondersteunt school, ouders en leerling op het moment dat het (ziekte)verzuim de schoolgang dusdanig beperkt dat de leerontwikkeling en de sociaal-emotionele ontwikkeling in gevaar komt. De consulent kan aanschuiven op uitnodiging van de zorgcoördinator of teamleider en denkt oplossingsgericht mee. Het samenwerkingsverband registreert leerlingen die langer dan 4 weken aaneengesloten verzuimen als thuiszitter. Als de leerling thuiszit is de consulent betrokken bij de MDO's (volgens bijlage b, thuiszittersprotocol) en wordt door de zorgcoördinator op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. Waar nodig ondersteunt de consulent de school en leerling bij het zoeken naar een passend onderwijsaanbod en/of de wijze waarop het onderwijsaanbod gecontinueerd wordt ten tijde van het verzuim. De consulent passend onderwijs sluit het traject af zodra de schoolgang is genormaliseerd.

4. Communicatie met ouders en leerling (website en schoolgids)

De school vermeldt helder in de schoolgids en op de website de procedures rondom verzuim en verzuimregistratie. Het is aan te raden om ook tijdens ouderavonden informatie aan te bieden over het voorkomen van (ziekte)verzuim.

Voorstel tekst op website of schoolgids i.v.m. terugkoppeling bij niet verschijnen bij jeugdarts:

School [...] werkt nauw samen met de jeugdgezondheidszorg van de GGD Kennemerland. In overleg met u als ouder en uw zoon/dochter, kan school uw kind aanmelden voor onderzoek bij de jeugdgezondheidszorg. Jeugdgezondheidszorg zal een afspraak inplannen voor gesprek en/of onderzoek. Indien u zonder berichtgeving niet verschijnt op de afspraak, zal de jeugdarts school hierover informeren.

5. Warme overdracht po-vo

Bij sommige leerlingen speelt frequent (ziekte) verzuim, problemen met de schoolgang of thuiszitten al een rol op de basisschool. Bij de warme overdracht po-vo is het belangrijk om deze informatie te achterhalen, door na te vragen of er sprake is geweest van verzuim en hoe zich dit heeft gemanifesteerd op de basisschool. Vraag welke functionarissen eerder betrokken waren bij het verzuim en welke interventies zijn ingezet om het verzuim tegen te gaan. Maak bij zorgelijk verzuim, thuiszitten of

problemen met de schoolgang in de basisschoolperiode een aantekening en zorg dat de mentor op de hoogte is, zodat deze extra alert is in het signaleren van verzuim. Is er bij de overgang po-vo sprake van extra ondersteuningsbehoeften t.a.v. de schoolgang of het voorkomen van ziekteverzuim/thuiszitten in relatie tot school, dan kan de leerling mogelijk preventief ondersteuning krijgen vanuit de trajectvoorziening.

6. Handige websites:

www.leerplein-mzk.nl

www.swv-vo-zk.nl

www.ggdkennerland.nl

www.rijksoverheid.nl

www.velsen.nl

www.cjg.nl

www.ziezon.nl

www.brijder.nl

www.kpnklassecontact.nl

www.veiligheidshuis.nl

www.vooreenveiligthuis.nl

www.passendonderwijs.nl